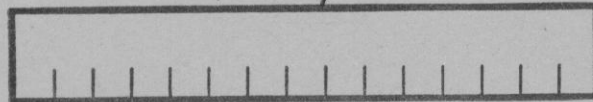


Gyűjtő: ~~Hozel, Judit~~
Gyűjtés ideje: 1999.

TART.: KARASZKALAP ÉS TENGEVÉSSÁPKA
VÁSAĞCIKK: SOMOGYI HÍRLAP 1994. JAN. 22.

1 lap



FÖLDRAJZI MUTATÓ: KAPOSVÁR
SZAKMUTATÓ: XV A



HALASPACK RT.

LELTÁRKÖZLÉS:

Biciklitolvajok ellen bilincs

Elektronikus utcai biztonsági bilincsek bevezetésével kívánják a hollandok felvenni a harcot a kerékpártolvajok ellen. Az azonosító számmal működő bilincseket februártól Rotterdam belvárosában próbálják ki. A „Bicikliőr” használoknak kódot kell majd beütniük, hogy kétkerekű járművet lezárják, vagy kiszabadítsák az elektronikus bilincs fogságából.

2600 éves tetemre bukkantak

Kétezerhatszáz éve meghalt ember tetemére bukkantak a régészek egy iráni sóbányában. Zandsán város közelében találták meg a holttestet, amelyet a só tartósított. A férfi arcán épségben megmaradt szemöldöke, bajusza és szakálla. Bal fülében még benne volt az az aranykarika. A szakemberek feltételezése szerint az illető 2600 évvel ezelőtt, bányamolás következtében halt meg.

Tönkrement a Lui

A Lui férfimagazin, a Playboyhoz hasonló francia folyóirat, harmincéves piaci jelenlét után tönkrement. A Lui, amely terjedelmes írásokkal kísért női aktfotókat szokott közölni, az eladott példányszám nagy mértékű csökkenése miatt vált veszteséggé.

Liliből Barbie

Harmincöt éves a soha nem öregedő Barbie baba, sokmillió leánygyermek amerikai barátja, akinek német útlevele van. A szőke modelljéül egy rajzfigura szolgált: Lilinek hívták, először 1952-ben bukkant fel rövid szoknyában és túsarkú cipőben a — példányszámát tekintve — verhetetlen német lapban, a Bildben. Innen orozta el Barbie „mamája”, Ruh Handler, s csinált belőle, lányáról, Barbaráról elnevezve „amerikai álomnőt”.

Kőbe vésett Mao Ce-tung művek

Egy kínai kőfaragó mester kőtáblákba véste Mao Ce-tung válogatott műveinek első és negyedik kötetét. Művét a pekingi Mao-mauzóleumnak ajándékozta. A Fucsien tartománybeli alkotó a „Nagy Kormányos” születésének századik évfordulójáról kívánt megemlékezni a kommunista népzvezér tanításainak kőbe vésésével.

Rod Stewart tévedett

Rod Stewart anyira szívére vette a megtszaltatást, hogy végre bebocsáttatást nyerhet a rockzene Halhatatlanjainak Csarnokába, hogy megfogadta: nincs az az isten, hogy ő ne legyen ott New Yorkban a beavatási ceremónián. És: nem volt ott. Los Angelesben maradt, családjával, mert úgy érezte, hogy a rettenetes földrengés után mellettük a helye. Menedzsere útján közölte, hogy négy gyermekét anyira megviselte a természeti csapás, hogy valóságos sokkot okozott nekik a pusztulás látványa.

Kovács Ferenc az utolsó somogyi kalapos

Kanászkalap és tengerészsapka



Nyolcszáz éves fazon: a karádi kanászkalap Fotó: Török Anett

Nem terem manapság minden bokorban kalapos. Kovács Ferenc kaposvári mester nem is tud más szakmabeliről a közelben, az egész Dunántúlról hozzá jár, aki javítat, mosat vagy új kalapot készítet.

— Mikor nyugdíjba mentem, kiváltottam az ipart, nyolcvanhat óta dolgozom kalaposként — meséli Kovács Ferenc.

— Hol tanulta meg a mesterséget?

— Még Karádon, a nagyapámtól. Régi kalaposdinasztia utolsó sarja vagyok. Már dédapám is kalaposmester volt, még céhes keretek közt szerezte meg a segédlevelét, meg is van az eredeti példánya... Én ebben nőttem fel. Sajnos, gyereken nincs, így nincsen senki, akinek átadhatnám a tudásomat, aki tovább folytatná a mesterséget. Volt egy tanítványom, de amikor megégette a kezét, elvágta az ujját, elment a kedve az egészszól. Azóta sincs senki, akit érdekelne a dolog.

— Iskolában sem tanítják?

— Csak Budapesten tudok ilyen iskoláról.

— Milyen alapanyagokkal dolgozik?

— Gyapjúval és nyúlszőrrel. Nem könnyű hozzájutni, én a jászfényszarui kalapgyártól rendelem meg a tompokat, azaz a félkész kalapformákat. Ezekből aztán bármilyen fazon kialakítható. A szerszám meg a nagyapámé és a dédapámé volt mind. De van, amit Lengyeltóiban, Kaposváron más kalaposoktól vettem.

— Tud róla, hogy valaki más is foglalkozna ezzel a mesterséggel?

— Hát... itt a környéken biztos, hogy senki. Voltak megrendelőim már Székesfehérvárról, Veszprémből is.

— Kinek van szüksége mostanában kalaposra?

— Főként népitáncosoknak dolgozom, a Somogyi táncegyüttes vitte el a híremet a

többieknek, így szereztek nekem megrendelőket az egész Dunántúlról.

— Bármilyen tájegység kalapját el tudja készíteni?

— Igen, egy kicsit érteni kell a néprajzhoz is. Ez a kalap például, a karádi kanászkalap nyolcszázéves fazon. A pástorkalap karimájában drótmerevítő van, hogy ne görbüljön el. A kaposvári múzeumban is van négy kalapom a néprajzi kiállításon. 1989-ben egy népművészeti kiállításon a nyíregyházi országos kiállításig jutott egy kalapom.

— Sokan készíttetnek egyedi fejfedőt?

— Nem nagyon, inkább tisztítani, mosatni, tágítani hozzák a kész darabokat. Ha kimosatam és átgőzöltem, bármilyen formára át tudom alakítani, segíthetek a bajon, ha kicsi vagy nagy a kalap. Amíg végleges formát kap a gyapjú- vagy nyúlszőr-tomp, a tényleges munka egy óra körül van, de nagyon sokat kell száradni az anyagnak, többször egymás után.

— Volt már valamilyen különleges munkája?

— Egyszer valami cserkészcsapat rendelt kolding-sapkákat, bársonyból. A színháznak sokat dolgoztam, tengerészsapkákat is csináltam, sőt, az egyik darabhoz cowboykalapokat rendeltek. Érdekes feladat volt elkészíteni a múzeumnak a rabbikalapot is. A képviselőbe öltöztetett babáknak pedig apró babakalapokat csinállok, háromféle méretben; ezekkel az apró fejfedőkkel több a vesződség, mint egy igazival, a formákat is úgy csináltattam hozzá.

— Mennyi kalap, sapka fordult meg a keze között?

— Hát, azt bajos lenne megmondani, mert sohasem számoltam. De az utcán a szembejövők fején megismerem a munkáimat...

Vezér Judit